Пише: Владан Динић
четвртак, 20 јун 2013 23:32

“Рат” између Јованке Броз и генерал-пуковника Ивана Мишковића, специјалног саветника председника Републике за питања безбедности, био је отворен, жесток, директан. Противници се нису ни мало штедели. Колико је тај сукоб био ескалирао откривају записници са састанка највиших државних органа који су расправљали “о непријатељском и деструктивном понашању Јованке Броз”. Ти папири су сада у рукама Титове удовице.

Јованка је за Ивана Мишковића тврдила да је “организатор и инспиратор свих противзаконитих радњи против ње, а у крајњој линији и против председника Републике”. У разговору са Ратом Дугоњићем, председником партијске комисије, она је казала да се генерал Мишковић “бавио озвучењем резиденције, праћењем њеног кретања, отварањем њене поште и врбовањем особља”. За Титовог специјалног саветника Титова супруга је отворено рекла да је “хрватски националиста као и брат му Милан”. Истичући да је Иван Мишковић помагао Трипалов и Савкин маспок, Јованка је наглашавала да у Хрватској постоји доста јака струја која покушава да отупи оштрицу борбе против хрватског национализма. По њеним речима, Срби у Хрватској су и даље доста запостављени.

Треба имати у виду да Јованка Броз ово говори почетком 1974. године, дакле само коју годину после обрачуна са националистичком еуфоријом у Хрватској.

Али, ни генерал Иван Мишковић није остајао дужан Јованки. У писму које је упутио партијској комисији, он настоји да докаже своју тезу да је Јованка Броз плен непријатељских снага и да се, пошто пото, жели докопати власти. Да би то поткрепио Мишковић наводи неколико својих разговора с Титом из којих се може закључити да је врховни командант од њега захтевао да истражи за кога то ради његова супруга. Једном приликом, каже Мишковић, Тито га је питао - шта то Јованка има против њега. И

сам је дао одговор:

“Мора да сте Ви њу негде причепили. У топ би Вас ставила...”

Тито је свог специјалног саветника затим упитао: “Ко то њу инспирише на такву хајку... Интересантно је да се она толико закачила за Русе, хм, хм”.

Мишковић каже да му је Тито још рекао:

“Ко стоји иза ње, ко ју је смотао, одговорите ми на то питање, реците ми шта знате”.

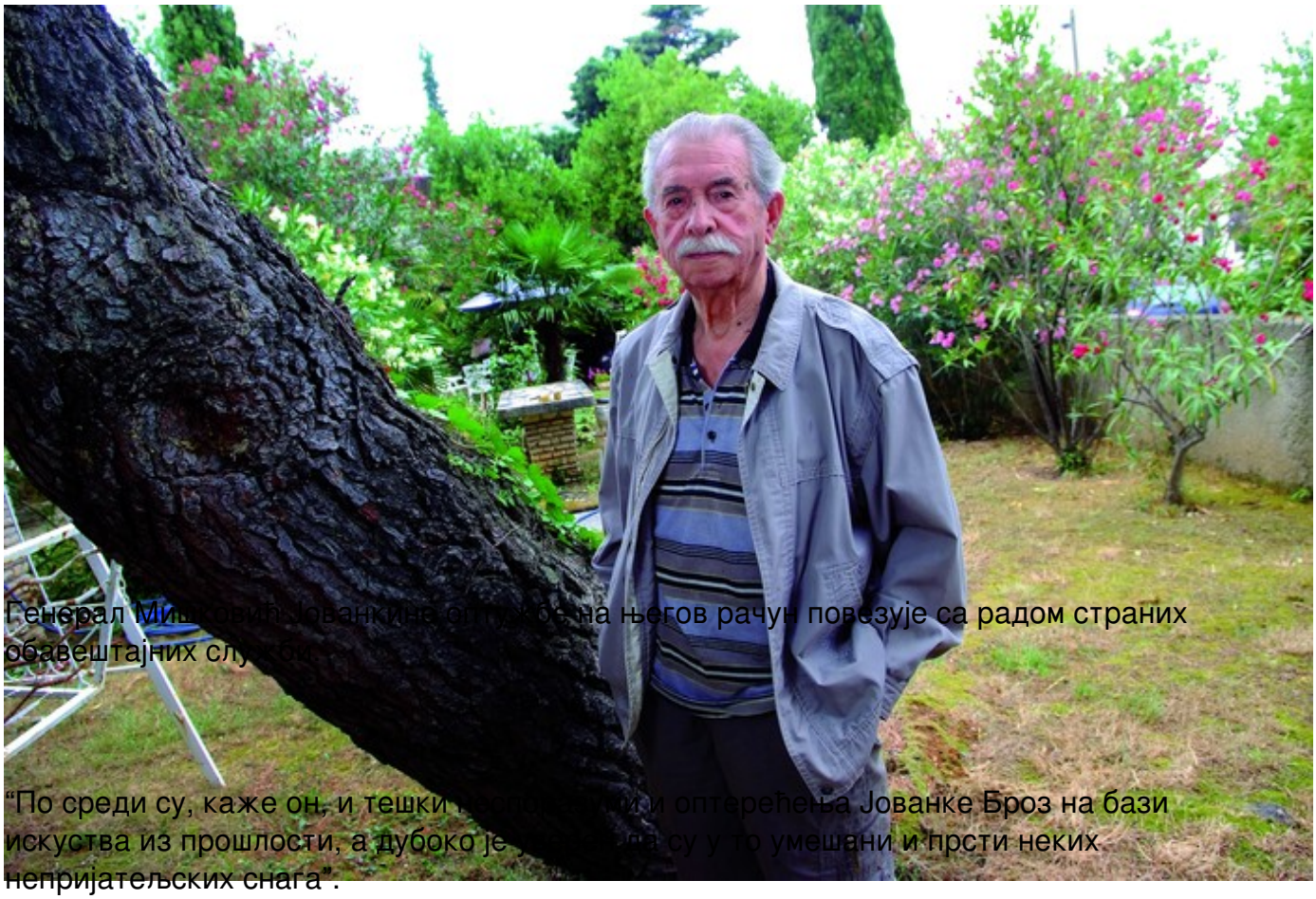

Генерал Мишковић Јованкине оптужбе на његов рачун повезује са радом страних обавештајних служби

“По среди су, каже он, и тешки [illegible] и оптерећења Јоване Броз на бази искуства из прошлости, а дубоко је [illegible] да су у то умешани и прсти неких непријатељских снага”.

По речима генерала Мишковића, Јованка је “хтела и чинила много да баш све зна, а била је у могућности да зна више од неких појединаца из политичких врхова. Настојала је да дозна све о чему је председнику реферисано, отварала је споредна врата и прислушкивала, а по неким индицијама чак је била поставила прислушне уређаје”. Али, они, по Мишковићу, очигледно нису били довољни. Јованка је, како он каже, свога супруга “прислушкивала на уво”. Одшкринула би врата од Титовог кабинета, прислонила главу на њих и напрегнуто пратила шта се унутра догађа. У више наврата, каже генерал Мишковић, Тито је, за време разговора, знао изненада устати са столице, прићи одшкринутим вратима и љутито их - залупити.

У сведочењу пред партијском комисијом генерал Мишковић изнео је да је Јованка Броз “агресивна, егоистична, груба, да је

могла бити предрадник у рудницима дијаманата у Јужној Африци, где се бичем шибају копачи...” Он истиче да је “Председник Републике преко њега давао новац својој унучади и молио га да води рачуна да она то не сазна”. Наглашавајући да је Јованка себе приказивала “као личност која на својим леђима носи терет државних послова, којој треба све реферисати да би могла да помаже председнику Републике у вршењу државне политике”, генерал Мишковић се не либи да, пред комисијом, с тим у вези, изнесе и следећи “аутентични” детаљ:

“...Тако је (Јованка) једном приликом генералу Валтеру, за време посете Индији, рекла да је она та која све послове води, он је стар и мора му чак и шлиц да закопчава”.

Кад је партијска комисија саслушала све које је имала на списку, Рато Дугоњић је извео овакве закључке:

- Комисија је дошла до сазнања да постоје крупни проблеми опште организације Кабинета Председника, организације обезбеђења, посебно здравствене службе, у коју Јованка Броз нема поверења, јер је присутна стална сумња да је све окренуто против њe. Установљено је да није било никаквих прислушкивања телефона председника од стране Службе безбедности. У том смислу потпуно су неаргументоване и недопустиве оптужбе Јованке Броз да су неки људи из ових служби совјетски шпијуни, хрватски националисти и слично и да они угрожавају председникову безбедност. Утврђени су, затим покушаји спољњег утицаја на резиденцију од стране одређеног круга људи из ЈНА, пензионисаних војних лица припадника Службе безбедности и других кругова. Та акција је била групашког карактера и водила се у разним правцима. Акције ове групе биле су усмерене и према резиденцији с циљем да се путем интрига, изазове узнемиреност председника и Јованке Броз и покуша створити сумња у руководство ЈНА”.

Свој извештај комисија је доставила Извршном бироу Председништва ЦК СКЈ. “Случај Јованке Броз” овај партијски орган ставиће на дневни ред 7. марта 1974. и на њему ће Едвард Кардељ елаборирати своје, у овом фељтону већ цитиране, тезе о изолацији Јованке Броз.

Ево шта је том приликом рекао генерал Никола Љубичић, тадашњи савезни секретар за народну одбрану (цитати су узети из стенограма који је приредио и публиковао Андрија Чолак):

- Циљ спољних утицаја и продора у резиденцију је да се онемогући Председник Републике у вршењу својих функција - рекао је Љубичић. - Са неким од тих утицаја

Јованка Броз се поистоветила, јер јој је то конверирало. На основу података које добија споља, она врши притисак на председника. То њега нервира и све заједно доводи до тога да је организација служби у резиденцији разбијена. Тиме је ослабљена безбедност председника, за коју сад нико не може да гарантује. Па, молим вас, тамо су сада људи пред инфарктним стањем, гледају да побегну из резиденције и управо траже посао на другој страни. Мени је ордонанс пуковник Кулић недавно рекао да она сумњичи све и свакога и растерује људе, да су све девојке из Двора отпуштене и да сада нема никог у резиденцији. Замислите, нема ко да намести кревет, да почисти кућу, нема кувара - стање је грозно. Људи који тамо раде осећају да су у односе у резиденцији умешани и други. Треба видети шта се тамо иза тог брда ваља...

Љубичић је затим рекао: “Ако бих поставио ма какво питање, поготово о овим односима, и ја бих ускоро дошао на индекс као што је дошао Мишковић. Ја то не желим и нећу. Такође, не могу да дозволим да се ико меша у армију док сам ја овде. Примања појединаца из ЈНА на разговор, њене оцене о томе какво је стање у генералском саставу - ја то не могу дозволити, нити могу да прихватим. На то нико ко није надлежан нема право, осим, наравно, највиших државних и партијских органа и форума. Али, нико ко је изван тих форума, ма како се звао, нема права на то. Јер, мислим да је то опасност и да то може разбити командовање у армији. Ја у оваквој ситуацији не могу примити одговорност за безбедност друга Тита, јер немам никаквог утицаја на безбедност резиденције”.

Кад смо, у разговору у Ечкој, замолили Јованку Броз да коментарише ове Љубичићеве тврдње, она је рекла:

- Љубичић је одиграо заиста врло ружну улогу. То је јако дволичан човек. Његове могућности су увек биле ограничене, а увртео је себи у главу да може наследити Тита. У ствари, он и Доланц су се око Титове столице највише јагмили. Љубичић је мислио да ће му то поћи за руком уз помоћ војске, а Доланц је рачунао на партију. Љубичић је шпијунирао све и сваког. Шпијунирао је и врховног команданта. То је врло рђав човек.

Пише: Владан Динић
четвртак, 20 јун 2013 23:32